

PATENTNI SPIS BR. 14665

Šalgo Makso, Osijek, Jugoslavija.

Katanac za zatvaranje poštanskih novčanih vreća.

Prijava od 7 septembra 1937.

Važi od 1 aprila 1938.

Predmet prijave odnosi se na katanac za zatvaranje poštanskih novčanih vreća. Dosadašnji katanci za zatvaranje vreća imali su kajš za stezanje nabranog gornjeg poruba vreće, koji je bio pričvršćen na poledini katanca, a drugi je bio kraj ručnim zatezanjem nataknut na čepu katanca ispod gornjeg poklopca.

Kod katanca ovog pronalaska zateže se kajš posredstvom ključa katanca i navija se u unutrašnjosti katanca na osrednji cilindrični stožer, te biva mehanizmom katanca u zategnutom položaju fiksiran, a istim se mehanizmom pri otključavanju katanca kajš oslobada i odvija, da bi se kajšem stegnuti vrat vreće mogao osloboditi i vreća otvoriti.

Predmet pronalaska je pokazan na priloženom nacrtu, gde slika 1) pokazuje izgled katanca sa strane sa delimično izvučenim kajšem i otvorenim poklopcem.

Slika 2) predstavlja presek I—I slike 3).

Slika 3) je izgled katanca odozgo sa skinutim poklopcem.

Slika 4) pokazuje isti izgled kao slika 3), pri čemu je na konstrukciju metnut još jedan konstrukcijski elemenat.

Slika 5) pokazuje isto kao slika 4) samo sa još jednim umetnutim elementom.

Slika 6) je izgled katanca odozgo sa zatvorenim gornjim poklopcem.

Slika 7) je izgled odozdo sa delimičnim presekom.

Slika 8) pokazuje jedan detalj, a

Slika 9) je ključ katanca.

Mehanizam katanca zatvoren je u jednoj kutiji 1, čija je unutrašnjost podeljena jednom horizontalnom pločicom 2) u dva

dela, u gornji manji deo, u kome se nalazi mehanizam za zatvaranje i zatvaranje poklopca 3), i u donji veći deo u kojem je oko jednog vertikalnog, centralno nameštenog, šupljeg stožera 4) navijen kajš 5).

Horizontalna pločica 2) nataknuta je na vratu gornjeg dela stožera 4), čiji drugi kraj viri iz dna katanca i ima otvor sa ivičnim usecima za ulaženje i zahvatanje ključa (sl. 2, 7 i 9). Oko stožera koji se može obrtati oko svoje vertikalne ose navijen je kajš 5) svojim krajevima za isti pričvršćen, i koji izlazi iz kutije kroz njene postrane zidove u vidu petlje (sl. 1 i 7).

Iznad pločice 2) a na vratu šupljeg stožera 4) pričvršćen je skidljivo zupčanik 6), koji se zajedno sa stožerom okreće. U zupce zupčanika 6) zahvata opružni zapinjač 7), koji u tom stanju dozvoljava okretanje zupčanika samo u jednom pravcu, pri čemu se kajš 5) navija oko stožera 4.) Zupčanik 6) kao i zapinjač 7) pokrivljeni su jednom pločicom 8), sa po jednim diametralno nameštenim zubom 8a, 8b; Zbog toga ćemo ovu pločicu 8) nazvati dvozubom pločicom.

Pločica 8) ima na obimu centralnog otvora dva useka 9), a sa donje strane blizu spoljnje ivice ispred zapinjača 7) čep 10), čije će značenje i funkcija biti objašnjena docnije. Preko dvozube pločice 8) poklopljena je jedna okrugla pločica 11) sa središnjim otvorom, na čijem se obimu nalaze četiri diametralno nameštena useka 11a, 11b, od kojih se dva useka 11b poklapaju sa usecima 9 na dvozuboj pločici 8), dok se ostala dva useka 11a nalaze na malom razmaku do useka 11b. Okrugla pločica 11) ima dva iz ivice strčeca diametralno na-

meštena izdanka 11c, koji nose kružno savijena elastična pera 12). Svako pero ima na spoljašnjoj strani po jedan čep 13), koji zalazi kroz zid kutije u bušotinu 14) cilindričnih stubaca 15, 15a, koji se nalaze na dvema suprotnim stranama kutije 1) i koji čepovi 13) zahvataju u useke šipke 16), koje klize u bušotinama 14) stubaca, pri drzavajući gornji poklopac 3) u zatvorenom stanju; šipke 16) stoje pod dejstvom spiralnih opruga 17), koje se nalaze u donjem proširenom delu bušotine 14).

Zubi 8a, 8b dvozube pločice 8) leže ispred vrhova elastičnih pera 12), koji su vrhovi malo prema unutra povijeni, tako da zubi 8a, 8b pri okretanju pločice 8) zalaze iza njih, odaljujući pera 12) od zida kutije 1), pri čemu i čepovi 13) na elastičnim perima izlaze iz useka šipki 16) povlačeći se u unutrašnjost kutije, čime šipke 16) oslobodene, a pod pritiskom spiralnih opruga 17) skaču u vis zajedno sa poklopcem 3) katanca.

U šupljinu stožera 4), a kroz središnje otvore jedne na drugu naslaganih pločica 2, 6, 8, 11 usaden je šuplji cilindrični čep 18) koji svojom proširenom gornjom ivicom leži na pločici 11), a sa svojim ispod ivice na obimu čepa diametralno nameštenim zupcima 18a ulazi u useke 9) u dvozuboj pločici 8). Šuplji čep 18) ima sa gornje strane u proširenoj ivici diametralne useke u koje ulaze bočni izdanci ključa. Prilikom okretanja šupljeg čepa 18) sa ključem prinudno se okreće i dvozuba pločica 8). Preko proširene ivice šupljeg čepa 18) položena je pokrivna pločica 19) na kojoj su namešteni šiljci 20), koji fiksiraju kontrolnu cedulju, nabodenu na iste. Poklopac 3) ima sem okruglog isečka za poštanski kontrolni žig ispod njega i duguljasti isečak za naslov odredišne pošte, koji je naslov bio kod poštanskih vreća sa dosadašnjim katancom napisan na naročitoj pločici prišivenoj uz držak.

Rukovanje sa katancom kao i njegovo dejstvovanje je sledeće:

Nabrani vrat poštanske vreće umetne se u petlju kajša 5), pa se zatim kajš pomoću ključa, utaknutog u otvor šupljeg stožera 4) na donjoj strani katanca uvuče u unutrašnjost kutije 1) okretanjem stožera 4) navijanjem kajša na istom, zatežući nabrani rub poštanske vreće u dovoljnoj meri. Protiv odvijanja fiksiran je stožer pomoću na njemu nataknutog zupčanika 6) u koji zahvata zapinjač 7). Čim se je umetnula kontrolna cedulja i fiksirala ispod poklopca 3) na pokrivenoj pločici 19), potisne se poklopac sa šipkama 16) na dole, dok čepovi 13) ne uskoče u useke na šipovima 16). Time su poštanska vreća kao

i katanac zatvoreni. Otvaranje se vrši na sledeći način: Ključ se umetne kroz okrugli isečak poklopca 3) u otvor šupljeg čepa 18), pri čemu se kontrolna cedulja probuši. Zatim se okrene na jednu stranu, pri čemu šuplji čep povuče sa sobom i sa istim pomoću zubaca 18a zahvaćenu dvozubu pločicu 8), čiji zupci 8a, 8b zalazeći iza vrhova elastičnih pera 12) izvuku na perima pričvršćene zupce 13) iz useka šipki 16), koje oslobodene skaču u vis zajedno sa na istima pričvršćenim poklopcem 3). Još malim daljnjim okretanjem ključa, useci u ivici šupljeg čepa sa izdancima ključa nailaze na useke 11a) u pločici 11); malim pritiskom na dole, ključ ulazi u pomenute useke 11a), čime je položaj ključa fiksiran i njegovo vraćanje zajedno sa šupljim čepom 18) u početni položaj sprečno; elastična pera 12) nalme potiskuju zube 8a) u njihov prvobitni položaj. Pri tome okretanju čep 10) na donjoj strani dvozube pločice nailazi na zapinjač 7), odigne ga iz zahvata sa zupčanicom 6), tako da se može stožer 4) okretati i na njemu zategnuti kajš izvući iz kutije 1) poštanski džak osloboditi.

Patentni zahtevi:

1) Katanac za zatvaranje poštanskih novčanih vreća, naznačen time, što je u jednom delu kutije 1) katanca smešten kajš 5) (uže ili lanac), kojim se poštanske vreće zatvaraju i koji se navija oko jednog cilindričnog šupljeg, u kutiji centralno postavljenog stožera 4), odnosno se odvija sa istog, kad se ključem katanca stožer okreće u cilju uvlačenja odnosno izvlačenja kajša, koji izlazi iz kutije katanca u vidu jedne petlje.

2) Katanac prema zahtevu 1) naznačen time, što je stožer 4) oko koga se kajš 5) stežući vrat vreće prilikom zatvaranja iste navija, odnosno odvija, kad se hoće vrat vreće osloboditi radi otvaranja iste, posredstvom jednog zupčanika 6) i na isti dejstvujućeg zapinjača 7) u takvoj konstrukcijskoj vezi sa zatvaračkim mehanizmom katanca, da je odvijanje kajša okretanjem stožera 4) moguće samo po prethodnom oslobađanju zupčanika 6) od zapinjača 7) i to odstranjivanjem istog iz zahvata sa zupčanicom pomoću jednog na donjoj strani jedne ploče 8) nalazećeg se čepa 10), koja ploča 8 leži na zupčanicu 6) i koja se pomenutim čepom 10) prilikom otvaranja poklopca 3) katanca ključem nailazi u svome okretanju na zapinjač 7) te isti odigne.

3) Katanac prema zahtevima 1 i 2 na-

značen time, što su zupčanik 6) i zapinjač 7) pokriveni u kutiji 1) katanca jednom pločicom 8) sa dva diametralno nameštena zuba 8a, 8b, koji leže ispod malo povijenih vrhova elastičnih pera 12) jedne preko dvozube pločice 8) poklopljene okrugle pločice 11) i prilikom otvaranja katanca ključem i okretanjem pločice 8) zalaze iza njih, udaljujući pera 12) od zida kutije 1), pri čemu i na perima namešteni čepovi 13) izlaze iz useka šipki 16) poklopca 3), a pri tome šipke 16) sa poklopcem 3) oslobođene, a pod pritiskom spiralnih opruga skaču u vis.

4) Katanac prema ranijim patentnim

zahtevima 1—3 naznačen time, što je u šupljini stožera 4), a kroz središnje otvore jedne na drugu naslaganih pločica 2, 6, 8, 11 usaden šuplji cilindrični čep 18), koji sa svojim ispod površine gornje ivice na obimu čepa diametralno nameštenim zupcima 18a) ulazi u useke 9) u dvozuboj pločici 8), čime se okretanjem šupljeg čepa 18) sa ključem prinudno okreće i dvozuba pločica 8).

5) Katanac prema zahtevima 1—4 naznačen time, što je poklopac 3) sem okruglim isečkom snabdeven i sa jednim podužnim isečkom za naslov odredišne pošte.

